

реалізацію державної політики в галузі цивільної авіації, а національна комісія здійснює державне регулювання у сфері транспорту.

Уповноваженим органом виконавчої влади в галузі державної авіації є Міністерство оборони України. На цей орган покладаються питання регулювання використання повітряного простору [2].

Державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації здійснюється за такими напрямками: по-перше здійснення комплексних заходів щодо забезпечення безпеки польотів, авіаційної, екологічної, економічної та інформаційної безпеки; по-друге створення умов для розвитку авіаційної діяльності, повітряних перевезень та їх обслуговування, виконання авіаційних робіт та польотів авіації загального призначення; по-третє представництво України в міжнародних організаціях цивільної авіації та у міжнародних відносинах з питань цивільної авіації.

Отже, ці напрямки реалізуються уповноваженим органом з питань цивільної авіації шляхом: розроблення, прийняття та впровадження авіаційних правил України; сертифікації суб'єктів та об'єктів авіаційної діяльності; ліцензування господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів та вантажів повітряним транспортом та надання прав на експлуатацію повітряних ліній і призначень авіаперевізникам. З метою вжиття заходів до забезпечення безпеки авіації уповноважений орган з питань цивільної авіації взаємодіє з правоохоронними органами та органами виконавчої влади.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

2. Система державного регулювання в галузі авіації та використання повітряного простору України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://domik.ua/poleznoe/content-rozdil-ii-sistema-derzhavnogo-regulyuvannya-v-galuzi-aviaciyi-ta-vikoristannya-povitryanogo-prostoru-ukrayini-id158.html>

УДК 347.8:351.814(043.2)

Лісова В. Ю., Клим Т. А., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гончарук С. Т., к.ю.н., професор

МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН У ГАЛУЗІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Відповідно до пункту 2 статті 1 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про використання повітряного

простору України» від 29.03.2002 р.: «авіація – це галузь, що є складовою частиною транспортної системи країни, підприємства, установи та організації якої незалежно від форми власності та підпорядкування володіють повітряними суднами та провадять діяльність, пов'язану з використанням повітряного простору» [1].

Під механізмом адміністративно-правового регулювання здебільшого розуміється система адміністративно-правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання та упорядкування суспільних відносин у сфері публічного управління [2, с. 32].

Механізм правового регулювання слід розглядати як явище багаторівневе. Варто навести твердження С. С. Алексєєва, який в механізмі правового регулювання виділяє три основні ланки: 1) юридичні норми – це основа правового регулювання, коли на рівні позитивного права закріплюються в абстрактному вигляді типові можливості й необхідність певної поведінки суб'єкта; 2) правові відносини – суб'єктивні права та юридичні обов'язки, що за конкретних життєвих обставин переводять абстрактні можливості та необхідність у площину конкретних, адресних суб'єктивних юридичних прав та обов'язків і, як наслідок, переключають правову енергію юридичних норм на рівень конкретних суб'єктів – носіїв прав і обов'язків; 3) акти реалізації прав та обов'язків, відповідно до яких настає запрограмований у позитивному праві результат у житті суспільства, вирішується ситуація [3, с. 326].

Отже, характеризуючи особливості механізму адміністративно-правового регулювання, потрібно зазначити, що найбільш характерними правовими засобами його змісту є адміністративно-правові норми, акти їх тлумачення та реалізації, а також адміністративно-правові відносини. Вони виражають характер юридично опосередкованих відносин, у рамках яких одна зі сторін, як правило, виступає в ролі керуючого суб'єкта, а друга – керованого об'єкта управління.

Закріплюючи в правовій нормі правило поведінки, як елемент механізму правового регулювання повноважний орган вбачає в ній певний спосіб впливу на суспільні відносини, який здійснюється у вигляді дозволу, припису та заборони. Їх співвідношення дає змогу визначити типи правового регулювання, серед яких виокремлюється такий, що характеризується перевагою припису і, як наслідок, домінує у сфері дії адміністративного права, хоча норми Повітряного кодексу України, містять як дозволи, так і заборони.

Чинний Повітряний кодекс України встановлює правові основи діяльності в галузі цивільної авіації. Державне регулювання такої діяльності та використання повітряного простору України спрямоване на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави, національної безпеки та потреб суспільства й економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах [4].

Згідно до частини 2 статті 4 Повітряного кодексу України державне регулювання діяльності в галузі цивільної авіації та використання повітряного простору України полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті загальнообов'язкових авіаційних правил України, у здійсненні державного контролю за їх виконанням та встановленні відповідальності за їх порушення [4].

Центральним органом виконавчої влади в галузі цивільної авіації є Державна авіаційна служба, діяльність якої спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України безпосередньо через Міністра інфраструктури [5]. Керівник Державної авіаційної служби здійснює повноваження щодо: організації заходів щодо безпеки авіації; розроблення проектів авіаційних правил України і затвердження їх в установленому порядку; введення обмежень щодо строків експлуатації повітряних суден; регулювання використання повітряного простору України та його розподілу в інтересах національної економіки та безпеки; регулювання питань аеронавігаційного обслуговування; розроблення проектів міжнародних договорів України, підготовки пропозицій щодо їх укладення і денонсації; координації робіт, пов'язаних із забезпеченням єдності вимірювань, здійсненням метрологічного контролю і нагляду в галузі цивільної авіації в єдиній системі метрологічного забезпечення України і т.д.

Отже, з урахуванням вище зазначеного в механізмі адміністративно-правового регулювання у галузі цивільної авіації наявні адміністративно-правові норми різного змісту та призначення, у тому числі регулятивні, правоохоронні, юрисдикційні, компетенційні та інші, а також адміністративно-правові відносини як вертикального (субординаційного), так і горизонтального (диспозитивного) змісту.

Література

1. Про затвердження Положення про використання повітряного простору України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 401 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 14. – Ст. 21.
2. Гончарук С. Т. Основи адміністративного права України: навч. посіб. / С. Т. Гончарук. – К.: Знання, 2004. – 200 с.
3. Алексеев С. С. Теорія держави і права / С. С. Алексеев, С. І. Архипов. – М.: Норма, 2005. – 496 с.
4. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
5. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 // Урядовий кур'єр. – 2014. – 16 вересня. – № 169.